ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

3. dubna 2008 *

Ve věci C-346/06,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Oberlandesgericht Celle (Německo) ze dne 3. srpna 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 11. srpna 2006, v řízení

Dirk Rüffert, jednající jako správce konkurzní podstaty společnosti Objekt und Bauregie GmbH & Co. KG,

proti

Land Niedersachsen,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení C. W. A. Timmermans (zpravodaj), předseda senátu, J. Makarczyk, P. Kūris, J.-C. Bonichot a C. Toader, soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: Y. Bot,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. července 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Land Niedersachsen R. Thodem, Rechtsanwalt,

– za německou vládu M. Lummou, jako zmocněncem,

– za belgickou vládu A. Hubert, jako zmocněnkyní,

– za dánskou vládu J. Beringem Liisbergem, jako zmocněncem,

– za francouzskou vládu G. de Berguesem a O. Christmann, jako zmocněnci,

– za Irsko D. O'Haganem, jako zmocněncem, ve spolupráci s N. Traversem, BL, a B. O'Moorem, SC,

– za kyperskou vládu E. Neofitou, jako zmocněnkyní,

– za rakouskou vládu M. Fruhmannem, jako zmocněncem,

– za polskou vládu E. Ośnieckou-Tameckou a M. Szymańskou, jako zmocněnkyněmi, jakož i A. Dzięcielak, znalkyní,

– za finskou vládu E. Bygglin, jako zmocněnkyní,

– za norskou vládu A. Eidem a E. Sivertsenem, jako zmocněnci,

– za Komisi Evropských společenství E. Traversou a C. Ladenburgerem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 20. září 2007,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 49 ES.

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi D. Rüffertem, jednajícím jako správce konkurzní podstaty společnosti Objekt und Bauregie GmbH & Co. KG (dále jen „Objekt und Bauregie"), a Land Niedersachsen (spolková země Dolní Sasko) ohledně vypovězení smlouvy o dílo uzavřené mezi touto spolkovou zemí a výše uvedenou společností.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb (Úř. věst. 1997, L 18, s. 1; Zvl. vyd. 05/02, s. 431) ve svém článku 1, nazvaném „Oblast působnosti", stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na podniky usazené v některém členském státě, které vysílají v rámci nadnárodního poskytování služeb v souladu s odstavcem 3 pracovníky na území jiného členského státu.

[…]

3. Tato směrnice se použije, pokud podniky uvedené v odstavci 1 učiní některé z následujících nadnárodních opatření:

a) vyšlou pracovníka na území členského státu na vlastní účet a pod svým vedením na základě smlouvy uzavřené mezi podnikem pracovníky vysílajícím a stranou,

pro kterou jsou služby určeny, činnou v tomto členském státě, jestliže po dobu vyslání existuje pracovní poměr mezi vysílajícím podnikem a pracovníkem,

[…]“

4 Podle článku 3 směrnice 96/71, nazvaného „Pracovní podmínky“:

„1. Členské státy zajistí, aby podniky uvedené v čl. 1 odst. 1 zaručovaly bez ohledu na právo rozhodné pro pracovní poměr pracovníkům vyslaným na jejich území pracovní podmínky týkající se dále uvedených záležitostí, které jsou v členském státě, ve kterém je práce vykonávána, stanoveny:

– právními či správními předpisy

a/nebo

– kolektivními smlouvami nebo rozhodčími nálezy, které byly prohlášeny za všeobecně použitelné ve smyslu odstavce 8, jestliže se týkají činností uvedených v příloze:

[…]

c) minimální mzd[y], včetně sazeb za přesčasy; tento bod se nevztahuje na doplňkové podnikové systémy zaopatření v důchodu,

[…]

Pro účely této směrnice vymezují pojem ‚minimální mzda' uvedený v odst. 1 druhé odrážce písm. c) vnitrostátní právní předpisy a/nebo zvyklosti členského státu, na jehož území je pracovník vyslán.

[…]

7. Odstavce 1 až 6 nebrání použití pracovních podmínek, které jsou pro pracovníky výhodnější.

[…]

8. ‚Kolektivními smlouvami či rozhodčími nálezy, které byly prohlášeny za všeobecně použitelné' se rozumějí kolektivní smlouvy či rozhodčí nálezy, kterými se musí řídit všechny podniky dotyčného odvětví nebo povolání v dané zeměpisné oblasti.

Jestliže neexistuje systém, který by prohlásil kolektivní smlouvy či rozhodčí nálezy za všeobecně použitelné ve smyslu prvního pododstavce, mohou členské státy, pokud se tak rozhodnou, považovat za základ:

– kolektivní smlouvy či rozhodčí nálezy, které mají všeobecný účinek na všechny podobné podniky dotyčného odvětví nebo povolání v dané zeměpisné oblasti

a/nebo

– kolektivní smlouvy, které byly uzavřeny nejvíce reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a zaměstnanců na úrovni členského státu a které se uplatňují na celém vnitrostátním území,

jestliže použití těchto smluv na podniky uvedené v čl. 1 odst. 1 zajišťuje rovné zacházení v záležitostech vyjmenovaných v odst. 1 prvním pododstavci tohoto článku mezi těmito podniky a ostatními podniky uvedenými v tomto pododstavci, které se nacházejí v podobné situaci.

[…]“

Vnitrostátní právní úprava

5 Zákon spolkové země Dolní Sasko o zadávání veřejných zakázek (Landesvergabegesetz Nds., dále jen „zemský zákon“) obsahuje předpisy v oblasti zadávání veřejných zakázek týkajících se hodnoty nejméně 10 000 eur. Důvodová zpráva k tomuto zákonu uvádí:

„Tento zákon bojuje proti narušování hospodářské soutěže, ke kterému dochází v odvětví stavebnictví a místní veřejné dopravy v důsledku zaměstnávání pracovních sil za nízkou mzdu, a zmírňuje zátěž, která z toho vyplývá pro systémy sociálního zabezpečení. Pro tento účel zákon stanoví, že zadavatelé mohou zadávat veřejné zakázky na stavební práce a veřejné zakázky v místní veřejné dopravě pouze podnikům, které vyplácejí mzdu stanovenou v kolektivních smlouvách platných v místě uskutečnění plnění.

[…]“

6 Podle § 3 odst. 1 zemského zákona, nazvaného „Závazek dodržovat kolektivní smlouvy“:

„Smlouvy o provedení stavebních prací mohou být uzavřeny pouze s podniky, které se při předložení nabídky písemně zavážou, že svým zaměstnancům vyplatí za provedení dotčených prací přinejmenším mzdu, kterou stanoví kolektivní smlouva platná v místě uskutečnění zmíněných prací, a to v termínu stanoveném v kolektivní smlouvě. Stavebními pracemi ve smyslu věty první jsou práce v odvětví stavebnictví

a ve vedlejších stavebních oborech. Věta první platí také pro zadávání veřejných zakázek na přepravní služby v místní veřejné osobní dopravě.“

7 Ustanovení § 4 odst. 1 tohoto zákona, nazvaného „Využití subdodavatele“, stanoví:

„Zhotovitel smí plnění, na která je jeho podnik zařízen, přenést na subdodavatele pouze tehdy, pokud s tím zadavatel v konkrétním případě písemně souhlasil. Uchazeči jsou povinni uvést již při podání své nabídky, jaká plnění zamýšlejí zadat subdodavatelům. Pokud se plnění přenášejí na subdodavatele, musí se zhotovitel také zavázat, že subdodavatelům uloží stejné povinnosti, jako jsou povinnosti, jež pro něho vyplývají z § 3, § 4 a § 7 odst. 2, a že dohlédne na dodržování zmíněných povinností subdodavateli.“

8 Ustanovení § 6 téhož zákona, nazvaného „Důkazy“, stanoví:

„(1) Nabídka je z hodnocení vyřazena, pokud uchazeč nepřiloží následující doklady:

[…]

3. prohlášení o závazku dodržovat kolektivní smlouvy podle § 3.

[…]

(2) Má-li být plnění části zakázky přeneseno na subdodavatele, musí být při udělení zakázky předloženy subdodavatelem také příslušné doklady podle odstavce 1.“

9 Ustanovení § 8 zemského zákona, nazvaného „Sankce“, stanoví:

„(1) Za účelem dodržení povinností podle § 3, § 4 a § 7 odst. 2 dohodnou veřejní zadavatelé se zhotovitelem za každé zaviněné porušení povinností smluvní pokutu ve výši 1 % z hodnoty zakázky, při opakovaných porušeních pak smluvní pokutu až do 10 % z hodnoty zakázky. Zhotovitel je povinen smluvní pokutu podle věty první zaplatit také v případě, že se porušení dopustil jeden z jeho subdodavatelů nebo jeden z jím použitých subdodavatelů, ledaže zhotovitel o dotčeném porušení nevěděl a ani vědět nemohl. Je-li smluvní pokuta neúměrně vysoká, může být zadavatelem na žádost zhotovitele přiměřeně snížena.

(2) Veřejní zadavatelé se dohodnou se zhotovitelem, že nesplnění požadavků stanovených v § 3 zhotovitelem nebo jeho subdodavateli, stejně jako porušení povinností stanovených v § 4 a § 7 odst. 2 z hrubé nedbalosti nebo opakovaným způsobem opravňuje veřejného zadavatele k okamžité výpovědi smlouvy.

(3) Je-li prokázáno, že podnik porušil přinejmenším z hrubé nedbalosti nebo opakovaně povinnosti vyplývající pro něho z tohoto zákona, veřejní zadavatelé ho mohou, vždy v rámci své působnosti, vyloučit z přidělování veřejných zakázek až na dobu jednoho roku.

[…]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

10 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že spolková země Dolní Sasko zadala na podzim 2003 po veřejném nabídkovém řízení společnosti Objekt und Bauregie zakázku na hrubé stavební práce na stavbě věznice v Göttingen-Rosdorf. Hodnota zakázky byla 8 493 331 eur bez daně z přidané hodnoty. Smlouva obsahovala závazek dodržovat kolektivní smlouvy, a konkrétněji závazek vyplatit zaměstnancům pracujícím na stavbě přinejmenším mzdu platnou v místě uskutečňování plnění na základě kolektivní smlouvy, která je uvedena v seznamu reprezentativních kolektivních smluv pod č. 1 „Stavebnictví" (dále jen „kolektivní smlouva ‚Stavebnictví' ").

11 Objekt und Bauregie využila služby podniku usazeného v Polsku jakožto subdodavatele. V létě 2004 se tento podnik ocitl v podezření, že na stavbě zaměstnával pracovníky za nižší plat, než byl stanoven v kolektivní smlouvě „Stavebnictví". Po začátku vyšetřování vypověděly jak Objekt und Bauregie, tak i spolková země Dolní Sasko smlouvu o dílo, která byla mezi nimi uzavřena. Spolková země opírala svou výpověď mimo jiné o to, že Objekt und Bauregie porušila dohodnutou povinnost dodržovat uvedenou kolektivní smlouvu. Proti hlavní odpovědné osobě podniku usazeného v Polsku byl vydán trestní příkaz, ve kterém jí bylo vytýkáno, že 53 dělníkům pracujícím na stavbě bylo vyplaceno pouze 46,57 % stanovené minimální mzdy.

12 V první instanci Landgericht Hannover určil, že pohledávka Objekt und Bauregie ze smlouvy o dílo zanikla započtením smluvní pokuty ve výši 84 934,31 eur (1 % z hodnoty zakázky), na niž měla spolková země Dolní Sasko nárok. Ve zbývající části návrh této společnosti zamítl.

13 Předkládající soud, kterému byl spor předložen v odvolacím řízení, má za to, že řešení sporu závisí na tom, zda je povinen nepoužít zemský zákon, zejména jeho § 8 odst. 1, z důvodu jeho neslučitelnosti s volným pohybem služeb zakotveným v článku 49 ES.

14 Zmíněný soud v tomto ohledu poznamenává, že závazek dodržovat kolektivní smlouvy zavazuje stavební podniky jiných členských států k tomu, aby mzdy vyplácené svým zaměstnancům přizpůsobily úrovni odměny v místě provedení zakázky v Německu, která je obvykle vyšší. Takový požadavek způsobuje, že tyto podniky ztrácejí svou výhodu v hospodářské soutěži založenou na nízkých mzdových nákladech. Povinnost dodržovat kolektivní smlouvy tudíž představuje překážku vstupu na trh pro fyzické nebo právnické osoby pocházející z jiných členských států než Spolkové republiky Německo.

15 Předkládající soud má kromě toho pochybnosti, pokud jde o otázku, zda je závazek dodržovat kolektivní smlouvy odůvodněn naléhavými důvody obecného zájmu. Konkrétněji takový závazek překračuje meze toho, co je nezbytné k ochraně pracovníků. To, co je nezbytné k ochraně pracovníků, je vymezeno povinnou minimální mzdou, která v Německu vyplývá z použití zákona o vysílání pracovníků (Arbeitnehmer-Entsendegesetz) ze dne 26. února 1996 (BGB1. 1996 I, s. 227, dále jen „AEntG“). Pokud jde o zahraniční pracovníky, závazek dodržovat kolektivní smlouvy neumožňuje dosáhnout skutečné rovnosti mezi nimi a německými pracovníky, ale brání tomu, aby pracovníci pocházející z jiného členského státu než Spolkové republiky Německo byli zaměstnáváni na území tohoto státu, protože jejich zaměstnavatel nemůže uplatnit svou výhodu v hospodářské soutěži založenou na nákladech.

16 Vzhledem k tomu, že Oberlandesgericht Celle má za to, že řešení sporu, který mu byl předložen, vyžaduje výklad článku 49 ES, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Představuje skutečnost, že je právním předpisem uloženo zadavateli, aby zadával veřejné zakázky na stavební práce pouze podnikům, které se při podání nabídky písemně zavážou, že svým zaměstnancům zaplatí jako protihodnotu za uskutečnění dotčených plnění přinejmenším odměnu stanovenou v kolektivní smlouvě platné v místě uskutečnění uvedených plnění, neodůvodněné omezení volného pohybu služeb s ohledem na Smlouvu o ES?“

K předběžné otázce

17 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, brání článek 49 ES opatření legislativního charakteru přijatému orgánem členského státu, které ukládá zadavateli, aby zadával veřejné zakázky na stavební práce pouze podnikům, které se při podání nabídky písemně zavážou, že svým zaměstnancům zaplatí jako protihodnotu za uskutečnění dotčených plnění přinejmenším odměnu stanovenou v kolektivní smlouvě platné v místě uskutečnění plnění.

18 Jak navrhují některé z vlád, jež předložily vyjádření Soudnímu dvoru, jakož i Komise Evropských společenství, aby bylo možné poskytnout předkládajícímu soudu užitečnou odpověď, je třeba v rámci přezkoumání předběžné otázky přihlédnout k ustanovením směrnice 96/71 (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 12. října 2004,

Wolff & Müller, C-60/03, Sb. rozh. s. I-9553, bod 27, jakož i ze dne 29. ledna 2008, Promusicae, C-275/06, Sb. rozh. s. I-271, bod 42).

19 Jak totiž vyplývá z jejího čl. 1 odst. 3 písm. a), tato směrnice se použije zejména na situaci, v níž podnik usazený v členském státě vyšle na území jiného členského státu na vlastní účet a pod svým vedením v rámci nadnárodního poskytování služeb pracovníky na základě smlouvy uzavřené mezi podnikem pracovníky vysílajícím a stranou, pro kterou jsou služby určeny, činnou v tomto členském státě, jestliže po dobu vyslání existuje pracovní poměr mezi tímto podnikem a pracovníkem. Přitom se zdá, že o takovou situaci se skutečně jedná ve věci v původním řízení.

20 Krom toho jak uvedl generální advokát v bodě 64 svého stanoviska, pouhá skutečnost, že takové právní předpisy členského státu, jako je zemský zákon, nemají za cíl právně upravit vysílání pracovníků, nemůže mít za následek, že situace, jako je situace v původním řízení, by nespadala do působnosti směrnice 96/71.

21 Na základě čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce první a druhé odrážky směrnice 96/71 vyslaným pracovníkům musejí být zaručeny, pokud jde o nadnárodní poskytování služeb v oblasti stavebnictví, pracovní podmínky týkající se záležitostí uvedených pod písm. a) až g) tohoto ustanovení, mezi něž patří minimální mzda uvedená pod písm. c). Tyto pracovní podmínky jsou stanoveny právními a správními předpisy nebo kolektivními smlouvami či rozhodčími nálezy, které byly prohlášeny za všeobecně použitelné. Podle odstavce 8 prvního pododstavce téhož článku se kolektivními smlouvami či rozhodčími nálezy ve smyslu tohoto ustanovení rozumějí kolektivní smlouvy či rozhodčí nálezy, kterými se musí řídit všechny podniky dotyčného odvětví nebo povolání v dané zeměpisné oblasti.

22 Článek 3 odst. 8 druhý pododstavec směrnice 96/71 mimoto členským státům umožňuje, aby v případě, že neexistuje systém, který by prohlásil kolektivní smlouvy či rozhodčí nálezy za všeobecně použitelné, považovaly za základ smlouvy či nálezy, které mají všeobecný účinek na všechny podobné podniky dotyčného odvětví, nebo smlouvy, které byly uzavřeny nejvíce reprezentativními organizacemi zaměstnavatelů a zaměstnanců na úrovni členského státu a které se uplatňují na celém vnitrostátním území.

23 Je třeba přezkoumat, zda mzda uložená takovým opatřením, jako je opatření dotčené v původním řízení, jež spočívá v právním předpisu přijatém spolkovou zemí Dolní Sasko v oblasti veřejných zakázek a jehož cílem je učinit závaznou, zejména pro takový podnik, jako je subdodavatel Objekt und Bauregie, kolektivní smlouvu upravující dotčenou mzdu, byla stanovena jedním ze způsobů uvedených v bodech 21 a 22 tohoto rozsudku.

24 Zaprvé takový právní předpis, jako je zemský zákon, který sám nestanoví žádnou minimální mzdu, nemůže být považován za právní předpis ve smyslu čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce první odrážky směrnice 96/71, který stanoví takovou minimální mzdu, jako je mzda stanovená v témže pododstavci pod písm. c).

25 Zadruhé, pokud jde o otázku, zda taková kolektivní smlouva, jako je kolektivní smlouva dotčená v původním řízení, představuje kolektivní smlouvu prohlášenou za všeobecně použitelnou ve smyslu čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce druhé odrážky směrnice 96/71 ve spojení s čl. 3 odst. 8 prvním pododstavcem téže směrnice, ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že AEntG, jehož cílem je provedení směrnice 96/71, rozšiřuje použití ustanovení týkajících se minimálních mezd stanovených v kolektivních smlouvách, které jsou v Německu prohlášeny za všeobecně použitelné, na zaměstnavatele usazené v jiném členském státě, jež vysílají své zaměstnance do Německa.

26 Přitom v odpovědi na písemnou otázku položenou Soudním dvorem spolková země Dolní Sasko potvrdila, že kolektivní smlouva „Stavebnictví“ není kolektivní smlouvou prohlášenou za všeobecně použitelnou ve smyslu AEntG. Krom toho spis předložený Soudnímu dvoru neobsahuje žádnou indicii, která by umožňovala učinit závěr, že tato smlouva by mohla být přesto kvalifikována jako všeobecně použitelná ve smyslu čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce druhé odrážky směrnice 96/71 ve spojení s čl. 3 odst. 8 prvním pododstavcem téže směrnice.

27 Zatřetí pokud jde o čl. 3 odst. 8 druhý pododstavec směrnice 96/71, ze samotného znění tohoto ustanovení vyplývá, že je použitelné pouze tehdy, pokud neexistuje systém, který by prohlásil kolektivní smlouvy za všeobecně použitelné, čemuž tak ve Spolkové republice Německo není.

28 Krom toho taková kolektivní smlouva, jako je kolektivní smlouva dotčená v původním řízení, nemůže být v žádném případě považována za kolektivní smlouvu ve smyslu uvedeného ustanovení, a konkrétněji za kolektivní smlouvu uvedenou v první odrážce tohoto ustanovení, která má „všeobecný účinek na všechny podobné podniky dotyčného odvětví nebo povolání v dané zeměpisné oblasti“.

29 V takovém kontextu, jako je kontext sporu v původním řízení, se totiž závazný účinek takové kolektivní smlouvy, jako je kolektivní smlouva dotčená v původním řízení, vztahuje pouze na část odvětví stavebnictví v dané zeměpisné oblasti vzhledem k tomu, že se jednak právní předpisy, které jí přiznávají takový účinek, použijí pouze na veřejné zakázky a nevztahují se na soukromé zakázky, a jednak, že uvedená kolektivní smlouva nebyla prohlášena za všeobecně použitelnou.

30 Z výše uvedeného vyplývá, že takové opatření, jako je opatření dotčené v původním řízení, nestanoví mzdu jedním ze způsobů uvedených v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci první a druhé odrážce a čl. 3 odst. 8 druhém pododstavci směrnice 96/71.

31 Taková mzda se tudíž nemůže považovat za minimální mzdu ve smyslu čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce písm. c) téže směrnice, kterou jsou členské státy oprávněny uložit na základě této směrnice podnikům usazeným v jiných členských státech v rámci nadnárodního poskytování služeb (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 18. prosince 2007, Laval un Partneri, C-341/05, Sb. rozh. s. I-11767, body 70 a 71).

32 Takovou mzdu rovněž nelze považovat za pracovní podmínku, která je pro pracovníky výhodnější ve smyslu čl. 3 odst. 7 směrnice 96/71.

33 Konkrétněji, uvedené ustanovení nemůže být vykládáno v tom smyslu, že umožňuje hostitelskému členskému státu podřídit poskytování služeb na jeho území dodržování pracovních podmínek, které jdou nad kogentní ustanovení zajišťující minimální ochranu. Směrnice 96/71 totiž, pokud jde o záležitosti uvedené v jejím čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci písm. a) až g), výslovně stanoví stupeň ochrany, jehož dodržování má hostitelský stát právo uložit podnikům usazeným v jiných členských státech ve prospěch jejich pracovníků vysílaných na jeho území. Krom toho by takový výklad zbavil uvedenou směrnici užitečného účinku (výše uvedený rozsudek Laval un Partneri, bod 80).

34 Úroveň ochrany, která musí být vysílaným pracovníkům zajištěna na území hostitelského členského státu se proto, s výhradou možnosti podniků usazených v jiných

členských státech přistoupit dobrovolně v hostitelském členském státě, zejména v rámci závazku přijatého vůči vlastním vyslaným zaměstnancům, k případně výhodnější kolektivní smlouvě, v zásadě omezuje na úroveň ochrany stanovenou v čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci písm. a) až g) směrnice 96/71, pokud uvedení pracovníci již nemají na základě zákona nebo kolektivních smluv výhodnější pracovní podmínky v členském státě původu ohledně záležitostí, kterých se týká uvedené ustanovení (výše uvedený rozsudek Laval un Partneri, bod 81). Zdá se nicméně, že tak tomu ve věci v původním řízení není.

35 Z výše uvedeného vyplývá, že členský stát není oprávněn uložit na základě směrnice 96/71 podnikům usazeným v jiných členských státech povinnost uplatňovat mzdu, jako je mzda stanovená kolektivní smlouvou „Stavebnictví“, takovým opatřením, jako je opatření dotčené v původním řízení.

36 Tento výklad směrnice 96/71 je potvrzen jejím výkladem ve světle článku 49 ES vzhledem k tomu, že cílem této směrnice je zejména uskutečnění volného pohybu služeb, což je jedna ze základních svobod zaručených Smlouvou.

37 Jak uvedl generální advokát v bodě 103 svého stanoviska, pokud je totiž úspěšným uchazečům o veřejné zakázky na stavební práce a nepřímo jejich subdodavatelům ukládáno, aby používali takovou minimální mzdu, jako je mzda stanovená v kolektivní smlouvě „Stavebnictví“, mohou takové právní předpisy, jako je zemský zákon, uložit poskytovatelům služeb usazeným v jiném členském státě, kde je minimální mzda nižší, dodatečnou hospodářskou zátěž, která může znemožnit, ztížit nebo

učinit méně atraktivním poskytování jejich služeb v hostitelském státě. Takové opatření, jako je opatření dotčené v původním řízení, může tudíž představovat omezení ve smyslu článku 49 ES.

38 Kromě toho, v rozporu s tím, co tvrdí spolková země Dolní Sasko a některé z vlád, jež předložily Soudnímu dvoru vyjádření, takové opatření nelze považovat za opatření, které může být odůvodněno cílem ochrany pracovníků.

39 Jak bylo totiž konstatováno v bodě 29 tohoto rozsudku, pokud jde o mzdu stanovenou takovou kolektivní smlouvou, jako je kolektivní smlouva dotčená v původním řízení, tato mzda je závazná na základě účinků takového právního předpisu, jako je zemský zákon, pouze pro část odvětví stavebnictví vzhledem k tomu, že se jednak tento právní předpis použije pouze na veřejné zakázky a nevztahuje se na soukromé zakázky, a jednak, že uvedená kolektivní smlouva nebyla prohlášena za všeobecně použitelnou.

40 Spis předložený Soudnímu dvoru neobsahuje přitom žádnou indicii umožňující učinit závěr, že ochrana vyplývající z takové mzdy, která, jak to ostatně uvádí také předkládající soud, překračuje minimální mzdu použitelnou podle AEntG, je pro pracovníka činného v odvětví stavebnictví nezbytná pouze tehdy, pokud je tento pracovník zaměstnán v rámci veřejné zakázky, a nikoli pokud pracuje v rámci soukromé zakázky.

41 Ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodech 39 a 40 tohoto rozsudku, nelze výše uvedené omezení považovat ani za omezení, které může být odůvodněno cílem směřujícím k zajištění ochrany nezávislosti odborů při organizaci pracovního života, na nějž se odvolává německá vláda.

42 Konečně, pokud jde o cíl finanční stability systémů sociálního zabezpečení, kterého se rovněž dovolává německá vláda, když tvrdí, že účinnost systému sociálního zabezpečení závisí na úrovni mezd pracovníků, ze spisu předloženého Soudnímu dvoru nevyplývá, že takové opatření, jako je opatření dotčené v původním řízení, je nezbytné k dosažení cíle, ohledně něhož Soudní dvůr uznal, že není vyloučeno, že může představovat naléhavý důvod veřejného zájmu, zabránit riziku závažného zásahu do finanční rovnováhy systému sociálního zabezpečení (viz zejména rozsudek ze dne 16. května 2006, Watts, C-372/04, Sb. rozh. s. I-4325, bod 103 a citovaná judikatura).

43 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že v takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, brání směrnice 96/71, vykládaná ve světle článku 49 ES, opatření legislativního charakteru přijatému orgánem členského státu, které ukládá zadavateli, aby zadával veřejné zakázky na stavební práce pouze podnikům, které se při podání nabídky písemně zavážou, že svým zaměstnancům zaplatí jako protihodnotu za uskutečnění dotčených plnění přinejmenším mzdu stanovenou v kolektivní smlouvě platné v místě uskutečnění těchto plnění.

K nákladům řízení

44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

V takové situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, brání směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb, vykládaná ve světle článku 49 ES, opatření legislativního charakteru přijatému orgánem členského státu, které ukládá zadavateli, aby zadával veřejné zakázky na stavební práce pouze podnikům, které se při podání nabídky písemně zavážou, že svým zaměstnancům zaplatí jako protihodnotu za uskutečnění dotčených plnění přinejmenším mzdu stanovenou v kolektivní smlouvě platné v místě uskutečnění těchto plnění.

Podpisy.